

Nr 214.

Av herr **Dahlén**, *angående upplåtelse av kolonat på Dundrets kronopark i Gällivare socken.*

Under punkt 93 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t äskat medel för fullföljande av försökskolonisationen å de norrländska kronoparkerna. Hänvisande till av Kungl. Maj:t den 11 november 1923 fattat beslut om överarbetning av kolonisationskommitténs den 31 maj 1922 avgivna förslag, och med hänsyn till att 103 tidigare utlagda och av riksdagen för upplåtelse beslutade kolonat ännu ej voro upplåtna, ansåg sig departementschefen ej böra framlägga förslag till utvidgning av den hittillsvarande kolonisationsverksamheten.

Av Kungl. Maj:ts proposition i ärendet framgår, att i det för budgetåret 1923—1924 beviljade anslaget för kolonisationsverksamheten ingår en summa av 30,000 kronor, avsedd till utläggande av nya kolonat. I det Kungl. Maj:t den 1 juni 1923 ställde sagda belopp till kolonisationsnämndens förfogande, förordnade Kungl. Maj:t, att kolonat skulle utläggas på kronoparkerna Dundret, Lina, Storlandet, Övre Torneå, Vargisålandet och Lomsträskvattnet i Norrbottens län, Almselandet i Västerbottens län samt Vallen och Södra Viken i Västernorrlands län.

Av kolonisationsnämnden i förevarande proposition citerade skrivelse till chefen för kungl. jordbruksdepartementet den 7 november 1923 sid. 214 framgår, att i enlighet med Kungl. Maj:ts förberörda beslut under sommaren 1923 utlagts sammanlagt 106 nya kolonat. Av kolonisationsnämndens skrivelse inhämtas vidare rörande behovet av nya kolonat, att visserligen funnes ett hundratal odisponerade kolonat spridda inom äldre områden, men det låge i sakens natur, att personer inom vissa trakter, där lediga kolonat ej voro att tillgå, icke alltid skulle finna med sitt intresse förenligt att söka kolonat inom andra, långt därifrån liggande områden.

Enligt från kolonisationsnämnden inhämtade upplysningar har nämnden sistlidne sommar utlagt 14 kolonat, därav 9 av större och 5 av mindre typ, å Dundrets kronopark omedelbart intill Harrträsk's tidigare planerade järnvägsstation vid järnvägslinjen Boden—Gällivara, omkring 12 km. söder om sistnämnda ort.

Då till min kännedom kommit att ett flertal malmfältsarbetare äro intresserade av det till Dundrets kronopark förlagda kolonisationsföretaget och därstädes önska erhålla kolonat för att på den lediga tid, som står dem och

deras familjemedlemmar till buds, åt sig iordningställa ett eget hem, vore i hög grad önskvärt, om ifrågavarande kolonisationsföretag redan instundande sommar kunde igångsättas. Därtill kommer, att på grund av den inskränkning i malmbrytningen å de norrbottniska malmfälten, som under senare tid föranletts av särskilda orsaker, bedrives arbetet å gruvfälten endast tre dagar i veckan, vilket givetvis har till följd, att arbetarna därstädes kommit i en alldeles särskild svår belägenhet. Skulle således riksdagen medgiva, att det vid Dundrets kronopark utlagda området redan nu finge upplatas, skulle några av dessa arbetare därmed kunna beredas sysselsättning och därvid också möjlighet att i framtiden få något tillskott till sitt uppehälle.

Visserligen torde den uppfattningen av en och annan hysas, att det ej vore lämpligt att upplåta jordbrukslägenheter åt industriarbetare, men utan att taga ställning till denna fråga, vill jag fästa uppmärksamheten vid att av de vid malmfälten anställda arbetarna en avsevärd del förut sysslat med jordbruksarbete och således äga fullgoda förutsättningar för detta arbetes bedrivande. Föröfrigt har å Djupsjö och Ljusatraktens kolonisationsområde vid Gällivara banan tidigare till kolonister antagits ett ej ringa antal malmfältsarbetare, av vilka många redan nedlagt ett mycket berömvärt arbete å sina kolonat och därmed ådagalagt sin lämplighet såsom kolonister.

I avseende å möjligheterna för avsättning av ladugårdsprodukter från det föreslagna kolonisationsområdet äro dessa synnerligen goda, i det att alla sådana alster, som därstädes kunna produceras, med största lätthet kunna vinna avsättning i Gällivara, Malmerget, Kiruna och Porjus.

Enligt de preliminära kostnadsberäkningar, som jag tagit del av uti kolonisationsnämnden, skulle totalkostnaderna för kolonisationsföretaget, bortseende från administrationskostnaderna, ställa sig på följande sätt:

Byggnadshjälp och byggnadskostnader	kr. 65,500: —
Odlingshjälp för 9 stora kolonat	» 4,500: —
Väganläggningar 6,2 km. å 3,000 kr.	» 18.600: —
Dikningsarbeten 10,3 km. å 800 kr.	» 8,240: —

Summa kronor 96,840: —

Visserligen äro de av riksdagen fastställda grunder, varpå hela den nuvarande kolonisationsverksamheten baserats, enligt mitt förmenande för kolonisterna i många avseenden mycket otillfredsställande och bör av riksdagen fortast möjligt upptagas till förnyad omprövning. Men som den frågan för närvarande icke föreligger till riksdagens avgörande, far jag nöja mig med att i detta sammanhang endast framhålla min uppfattning i berörda avseende.

På grund av vad jag sålunda anfört, hemställles,

att riksdagen ville medgiva, att upplåtelse av högst 14 kolonat på Dundrets kronopark i Gällivara socken må ske i överensstämmelse med av riksdagen 1920 fastställda grunder.

Stockholm den 21 januari 1924.

J. P. Dahlén.